

HETILAP.

A zentai járás és környékének közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Schwarz Sándor könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetések és hirdetések is küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Egyes szám ára 5 kr

Előfizetési díj:

Egész évre 2 frt. — Félévre 1 frt.

Hirdetési díjak: Egész oldal 16 — Fél oldal 8-50 Negyed oldal 4-50. — Bélyeg díj minden hirdetés után 30 kr.

Nyitótér petit sora 10 kr.

Jöjj el Szentlélek Isten!

Zenta, 1889. jun. 9.

(V.S.) „Jöjj el Szentlélek Isten!”

Ezzel kezdő mai napon az egyház felkent férfiak bemutatandó vértőlküli áldozatát, ezt éneklé a katolikus nép buzgó áhitattal. „Elküldöm nektek a Szentleket ki felvilágosít titeket!” Ezek voltak Jézus utolsó ígéretei tanítványaihoz.

Beteljesedett isteni mesterünk ígérete. Tanítványai, mennybemenetele után tízednapra egy házban össze gyűlvén, buzgó áhitattal várták a megígért Szentleket. És ime egyszerre világosság támad, s az apostolokra tüzes nyelvek szállanak. Eljött a Szentlélek, mely felvilágosítja őket. Ennek magasztos ünnepét üljük ma.

Boldog Isten! de ránk is férne a Szentlélek felvilágosító nyelve. Szerencsétlen Zentánk már tizenhárom év óta a legnagyobb viszálykodásoknak színtere. A fékvesztett és régi egyszerű polgári büszkeségét, erkölcsét, vallását és eredeti természetét levetkezett romai nép majd Sullának, majd Mariusnak hódolt s mindenkor az ellenpártiak legtekintélyesebb férfiai sőt egész családok százai jutottak hazaszeretetéért, meggyőződésük nyílt kimondásáért a nemtelen halálba és végromlásba. Ez a polgárháboru elkerülhe-

tellenül szükséges szomorú következménye. Vér és vér, pusztulás és rombolás.

Zentán is tizenhárom év óta pusztít a polgári viszálykodás s bár eppár jelentéktelen febbeverésnél egyesekben kárt nem tett, mégis jobbsorsra érdemes városunk mind anyagi, mind pedig szellemi felvirulását teljesen megakasztja. Vér nálunk ugyan kevés folyt, de annál több, tisztelésre méltó egyén jelleme piszokkal, sárral dobáltatott meg.

Szerencsétlen tizenháromas szám! A legrégibb időktől fogva majd valamennyi művelt nemzetben meg volt iránta a kellő respectus.

Édes hazánk népe, nemcsak a kevésbé műveltek és tanulatlanok, de az értelmes osztálybeliek is majdnem kivétel nélkül meghunyászkodnak ez ominozus szám előtt. Asztalnál tizenhárman ülni nem jó, mert még az évben egy meghal a társaságból.

Nálunk is, Zentán e végzetes tizenháromas szám jelentékeny szerepet játszik mostani kellemetlen viszonyainkban.

Tizenhárom éve annak ugyan is, hogy a szomorú emlékü járásosztási ügy kérdése felvetetett. Hej, be sokan megbánták már eddig is akkori elhamarkodásukat.

Pedig hát bátran elmondhatjuk, miszerint mostani súlyos, beteges állapotainknak első forrása onnan eredt.

Eris almája el lett dobva s azóta a viszálykodás ördöge ütötte fel átkos uralmát közöttünk. Marjuk egymást jellemben, becsületben, s nincs az egykor a nép előtt tisztelt emberi, polgári és hazafiui arczukon legkisebb helyecske, mely be nem szennyeztetett volna.

A Megváltó által hirdetett keresztény szeretet vallása helyén polgáraink kebleiben az ember boldogságát irigylő sátán irigységgel, gyűlölködéssel, bosszuállással és romboló, egymás hatalma iránt támasztott kicsinyes és nemtelen féltékenykedéssel alapította meg áldoz uralmát. Uram Istenem! mire visz ez mindnyájunkat, mire vezetí szerencsétlen, Istentől és embertől elhagyott városunkat.

Pedig könnyebb és áldásosabb szeretetni, mint ádáz gyűlölelebből egymásra törni, egymást a legsúlyosabb fegyverekkel támadva meg, az undok utcai sárba tiporni, s egymás jólétét végképen megsemmisíteni.

Hiszen Megváltónk nem ezt hirdette e tanításában: „Szeresd felebarátodat mint tennenmagadat”

Ne fartassuk a dolgokat tovább, mert bizony szívünk még többet fog szenvedni a jelen visszasságok felelevenítésében. Nyugodjunk meg inkább Isten akaratában e

TÁRCZA.

Katholikus költők.

(Mutatvány egy éppen most megjelent műből.)*

Századunk magyar irodalma sokoldalúságában hasonlíthatatlanul fölülmulja az eddigi magyar irodalmi századok összes alkotásait.

Különböző költészeti irányok indulnak meg, de mindannyit összekapcsolja a törekvés a végső cél rokonsága.

Nagy mulasztásokat kell pótolni, nagy hiányokat kitölteni, bizonyosságot mutatni az egész világnak szellemünk erejéről s nyelvünk életrevalóságáról.

* Katholikus költők ezim alatt egy irodalomtörténeti anthologia jelent meg Dr. Körösy Lászlótól Buzsáky Gusztáv ismert esztergomi kiadónál, kit. O Szentébe XII. Leo pápa csak nem régebben becses emlékekkel tüntetett ki par excellencze katolikus irodalmi kiadványaiért. A nagyérdemű s irodalomtörténeti becsű mű, több mint ötven katolikus magyar költő irodalmi pályáját ismereteli életrajzokban s költészetüket jellemző gondosan kiemelt mutatványokban. Az épp oly tanulságos, mint gyönyörköltető új könyv Sujánszky Antal esztergomi praelatus kanonoknak, főegyházmezei könyvtárolónak a kath. költők Nesztorának van ajánlva. Oszintén ajánljuk mi is minden kath. családi kör számára. A fenyesen kiállított, huszónöt iv terjedelmű fűzött példány ára 2 forint, a díszes vászonkötésű 3 frt. Az előfizetések vagy jelentkezések a kiadóság ezimre intézendők. A szerk.

Ujjászületés mindenfelé.

Az irodalomból kiindult eszmék a közéletben hálás talajra találnak, a legszebb gondolatok már nincsenek többé egy asztalfiók számára hivatva.

Ujjászületik az izlés, a nyelv, a szellem, a tudomány s a költészet. Még az alkotmány is.

Alig talátnk európai nemzetet, mely felszázad alatt hatalmasabb átalakulást mutatna föl, mint hazánk 1825 óta. Hasonló ez a Szent István uralkodása kezdetén végbement nagyszerű átalakuláshoz, midőn a magyar szellem összerokonosodott a ker. vallás révén az európai népek műveltségével.

Csak hogy míg Szent István korában az új vallás és az új alkotmány teremtette meg a magyar királyságot, addig nyolcz századdal később a tudomány, az irodalom s a politikai életnek európai színvonalra való emelése lelkesíti a törekvésüket.

Vallásos költészetünk egész más eszmevilágban él. Nincsenek hitfelekezeti surlódások, a béke malasztos szelleme uralkodik a különböző felekezetek fölött.

Guzmich Izidor, az újabb katolikus vallási irodalom nemeslelkű művelője, fölveti a vallás unio eszméjét, mely az irodalomban, mint eszményi törekvés, élénk helyeslést talál, de azon túl nem igen hódít.

Modernebb vallásos költőink között előkelő helyen említhetjük föl Tarkányi Bélát, aki vallásos költészetünknek egyik legbuzgóbb művelője. Egyházi Énektára közel százötven himnust és egyházi

éneket tartalmaz. Hymusai szép költői tehetségről tanuszkodnak, Toldy Ferencz egész melegséggel így nyilatkozik róluk: „Szelepesényi és Szededi nagy énekeskönyveik óta az első nyomós és tekintélyes igyekezet az időtől elmaradt hymnológiánkat megújítani. Szerző tíz év óta tanulmányozta e szakot, gyűjtött, javított, költött maga s a lelkes és számos apró fűzetekből már ismeretes fáradozásai véggyümölcsöként adja e teljes énekeskönyvet gyakorlati céljához képest czélszerű válogatással s pótlásokkal. Nem kevesebbek száznegyvenhárom éneknél saját szerzeményei, melyek közt az újabb kor legszerencsés, mert buzgóbb, legnaivabb és legénekelhetőbb énekei találhatnak. Nem kevésbé nőveli e munka becsét a zenei rész, mely az egyházi jellemet örízvén, vallásos megéneklésünk annyira kívánatos reformjára nyomós lépés.

Szentírás fordítása. Klopstock Messiása, rendkívül elterjedt imakönyvei nagy szolgálatokat tettek a vallásos élet fejlesztésének: de egyházi költeményei által is kétségkívül rangos helyet vívott ki magának vallásos költőink sorában.

Tarkányi nem csupán verselő, de költő, aki magasabb színvonalra igyekezett emelni vallásos költészetünket. A kor fontosabb eseményei, természetesen a vallás világából vett eseményei, mesteri megörökítőt találtak benne.

Leo pápa trónraléptét s Munkácsy Krisztus Piátus előtt ezimű eseményeszerű művét egyházi költőink közül senkise tudta hatalmasabban megénekelni.

szent ünnepen és imádkozunk buzgó szívvel a Szentlélekhez:

Ó Szentlélek Isten! ki egykor Jézus tanítványait tüzes nyelvek alakjában megszállva, őket felvilágosítád, szállj meg szerencsétlen Zenta városunk polgárainak szíveit is, hogy az ördög hatalmát megtörve, azokban a rut és nemtelen gyűlölet helyét a keresztény vallás magasztos és szent érzelme foglalja el. Ezt ohajtjuk a mai magasztos ünnepre Zentának, jobsorsra érdemes városunknak.

Jöjj el Szentlélek Isten! töltsd be polgáraink szíveit a keresztény szeretet üdvözítő érzelmével!

A tanulók jutalmazása.

Századunk második felében a humanisztikus intézmények mindinkább szaporodtak és ezen intézmények létesítésénél gyakran ott is ideális reformoknak kellett tért foglalni, hol néha az atyáskodó szigor, a jótakaró kényszer a nevelés üdvére vált.

A gymnasiumi rendtartás és fegyelmi eljárás például nagyobb szorgalom kifejtésre kényszerítő vagy szégyenítő módok használatát eltiltja, csakis a szülők jogosítvák ily eszközök igénybevételére.

A kor szelleme ily humanisztikus eljárást, hol csak lehet magáévá teszi, elfogadja más rokonintézménynél is, úgy hogy majdnem általánosságban ki van zárva a büntetés a népiskolákból is. A tanulóifjúság tehát saját jóakarátára, hajlamára van hagyatva, szabadon, minden kényszertől menten, a jövője iránt fogékonyssággal sem bírva készül az élet küzdelmére, sajátítja el jövőjének megalapítására szükséges ismereteket.

Igaz ugyan, hogy a fogékony gyermeki szívre jobban lehet hatni a szépszóval, mint bármilyen dorgatoriummal, az is igaz, hogy a szülők és tanítók iránti szeretet és hálaérzet buzdítólag hat a gyermekekre tanuló köteleiknek minél jobban megfelelni, de a tanulás végcélját, az életre való előkészülést, nem kívánhatjuk, hogy egy 8—12 éves gyermek belássa és e cél elérésére, játszi természetét feladva, megfeszített szorgalommal sajátítsa el az iskola által bőven követelt tetemes ismereteket.

A jelenkor megkivánja a humanus bánásmódot, eltiltja vagy önként feladja a büntetési eszközöket és ahol ez eszközök megszűntek, ott őr támad, melyeket okvetlen be kell tölteni.

Nemesen gondolkozó emberek már rég felfogták a helyzetet és bőkezűen kezdék tömögtetni az így támadt őr: alapítványokat tettek, melyeknek kamataival jutalmazták a szorgalmas tanulót, buzdítólag és lelkesítőleg hatnak a kevésbé szorgalmasra, versenyre hívják a közönyöseket.

Nálunk is van több ily ösztöndíj, sokan vannak kik évenként a gymnasiumi tanulók szorgalmasbjai jutalmazására nemeslelkű adományokkal járulnak; de hogy ez irányban minden követelménynek eleget tettünk volna, azt — sajnos — nem állíthatjuk.

Mert első sorban, ha a gymnasiumi jutalmazások számára nézve elegendők is, nincs meg bennök a kellő fokozatosság, miután a legmagasabb jutalom sem haladja meg a 15 frtot; másodsorban a polgári és népiskolák tanulói teljes ignorálásban részesülnek; pedig itt is megvan az az őr, melyet jutalmak kiosztásával kell betölteni.

Igaz ugyan, hogy a szülők is megjutalmazhatják gyermekeiket, de annak mint magánjellegű jutalmazásnak soha sincs olyan hatása, mint a nyilvános, intézeti elismerésnek.

Nem mindenki van azon szerencsés helyzetben, hogy nagyobb alapítványokat létesíthessen ily nemes célok elérésére, de sokan vagyunk, kik kisebb összegekkel járulhatunk hozzá. Sok kicsi sokra megy és e kisebb adományokból is részesíthetünk több, jutalomra érdemes tanulót kitüntetésben.

Most midőn éppen a folyó iskolai év vizsgálatai vannak, időszerűnek tartottuk tanügybarátaink figyelmét a nevelés-oktatás e fontos tényezőire felhívni

Vegyék kezökbe az ügyet, bocsájtanak ki gyűjtőleveket a jutalmazási eszközök beszerzésére, vagy bízzák meg ennek végrehajtásával az illető iskolák igazgatóságait.

Megjegyezzük még, hogy a polgári és népiskolák is rendezhetnének zárünnepélyeket, melyeken a jutalmak nyilvános kiosztása történjék.

Részünkről akár a gymnasiumi, akár a polgári, akár a népiskolai tanulók jutalmazására szánt legcsekélyebb adományt is szívesen átveszünk, hirlapilag nyugtatunk és rendeltetésére juttatunk.

Helyi és vidéki hírek.

— F. évi június 8-án a koronázás évfordulója alkalmából a helybeli községi gymnasiumban iskolai ünnepély tartatott, melyen a tanári kar és az ifjúságon kívül a városi tanács és a gymn. bizottság több tagja jelen volt. Az ünnepélyt Tóth

Lajos tanár ur vezetése alatt a gymnasiumi ének-kar által szabatosan elénekelt „Hymnus” nyitotta meg, mire dr. Ferenczy tanár ur az emelvényre lépett, melyen Szűcs Lajos gymn. igazgató urnak ez alkalomra készített — de torokbaja miatt el nem mondhatott, minden ízében gyönyörű, s a végén könyekre indító ünnepi szónoklatát — megszokott kitűnő előadási modorával, feszült figyelem mellett fölolvasta. Az ünnepélyt ugyancsak a „Hymnus” 3-ik szakaszának elénekélése zárta be. Az ünnepély után az ifjúság vallás- és felekezetre való különbség nélkül a róm. kath. templomba vonult, hol nt. Virágh István gymn. hittanár ur által mondott misén részt vett.

— Czélszerű intézkedés. A „Takarék- és Hitelrészvénytársaság” nagyon sok oly iparost, ki csak a télen értékesíthető cikkek készítésével foglalkozik, azon kedvező helyzetbe juttatja, hogy csekély alaptőkével is folyton foglalkozhatnak, mert ezen, csak télen értékesíthető cikkekre oly előlegeket ad, melyeknek segítségével az illető iparos az előállításra szükséges nyers anyagok beszerzésére a kellő tőkével bőven rendelkezik. Ez intézkedés czélszerűsége nem szorul commentárra.

— Halálozások. Hauber József, ki Zentán évtizedekkel ezelőtt mint első óras-mester telepedett meg, folyó hó 6-án jobblétre szenderült. A boldogult tűzoltóegyletünknek alapító tagja volt és mint olyant az egylet gyászokcsiján és az egylet zenekara kísérete mellett tételt örök nyugalomra. Nyugodjék békében. — Ugyan e héten költöztek csendes hazába Rudits Imre, gazdag földmives és Kraguj György bognármester. Az örök világosság fényeskedjék nekik.

— A Tisza elvirágozott a lefolyt héten anélkül, hogy e virágzásnak gyümölcsét értékesíthették volna, pedig már több oldalról vettük azon értesítést, hogy a „tisza virág” gyümölcsöt tethető volna. Ha a tisza-virágot ugyanis kihalasztnók és megszáritanók, az értékes madártakarmányt nyujtana.

— Öngyilkosság. Özv. Kraguj Jováné zilált anyagi viszonyai miatt, kedden hajnalban az éléskamrában felakasztotta magát.

— Postatakarékpénztári forgalom. A zentai m. k. posta- és táviradivatalnál f. évi május hónapban 47 db betét 440 frt 10 kr. összegben és 14 db felmondás 88 frt 90 kr. összegben eszközöltetvén, marad 351 frt 14 kr., mint e hónap tisztán megtakarított összeg. Zentán, 1899. május 31-én. Nikel János.

— Miniszteri rendelet. Nemrégiben adott ki a belügyminiszter 15,789/89. szám alatt egy igen üdvös rendeletet, mely szerint minden háztulajdonos tartozik a háza előtt levő gyalogjárót naponta reggel 8 óráig és délután 5 óra után megöntöztetni. Ugyanezen miniszteri rendelet értelmében köteles minden háztulajdonos a szemetes ládáját és trágyagödret napenkint karbollal desiniciálni.

Vannak vallásos költőink, a kik rimekbe szedett közönséges imádságokon kívül egyebet nem igen alkottak.

Tarkányi azonban megmutatta, hogy a vallásos költészetnek napjainkban csak úgy lesz jövője, ha nem feledkezik meg arról a keretről, melyet kornak nevezünk s melybe bele kell foglalnunk szellemi terményeinket.

Tarkányi Béla rokonszenves irodalmi alakjánál még nevezetesebbnek lehet mondani Mindszenti Gedeont.

Legujabb vallásos lyránknak leghivatottabb költője. Költő a szó legszebb értelmében, a ki tul emelkedik a chablonokon s elavult formákon.

Igen jellemző az a néhány sor, a mit maga magáról ír. Egy szerkesztő barátjához intézi ugyanis a következő nyilatkozatot: „Neked tudnod kell, hogy a vallásos költészet azon faját, melyet a legujabb nemzedék művel, én honosítottam meg irodalmunkban. Addig volt egy pár hymnus és legenda, de még az avatottak is azt hitték, hogy a vallás érzelméi csak a templomban szólhatnak meg. Hogy az élet bármely mozzanatát vallásos ihlettel lehet megdallani, hogy magába az életbe kell bevinni az onnan kiűzött hitézelmekeket s így az életet mintegy összerokonítani s megszentelni a vallás által, sőt a hazafiság dicső színeit is a vallás spectrumában szemlélni: ilyen lyra nem volt s én erre példányképet nem találtam magam előtt.”

Mindszenti Gedeon költeményei három kötetben jelentek meg. A kor szellemétől áthatott köl-

ményeket maga a kitűnő vallásos költő így jellemzi: „A kereszténység most a pogánysággal, a nihilizmussal küzd. Sikerült-e „A Szentek unokáihoz”, „Diadal ének”, „Ecce homo”, „IX. Pius aranymiséjére”, „Péter fillérek”, „Üdvözet IX. Páushoz”, „Csak bátorság”, „A dómok beszélgetnek” oly magaslatra vergődnöm, hogy a küzdő egyház szavamat hallja s lelkesedést merítsen kúrhangjaimból? itéljék meg mások; de biztos vagyok benne, hogy harezi szózataimban a kor úterére tapintottam s eltaláltam a kellő jelszót.

Mindszenti költészetének tagadhatatlanul fő érdeme, hogy a század hangulata kifejezésre talált benne.

Századunk legkitűnőbb vallásos költője látja a vallásosság hanyatlását, de azért nem csügged; éri az új eszmék diadalát, de azért nem adja fel hitét. Költészetének kihangzása sohasem leverő, hanem biztató. Kitűnő lyrai természet, habár a formák iránt nincs mindig kifogástalan műgondja s bizarr kifejezései nem egyszer sodornak ki a hangulatból. Az ő költészete a legszentebb vallásosság s vallásossága a legszentebb költészet. Nagy hatását bizonyítja az is, hogy költészeti irányával virágzó iskolát teremtett.

Kazinczy, Bajza és Kőlesey nyomdokainak követői gyanánt kezdtek meg a vallásos költészet művelését Sujánszky Antal és Nyulassy Antal. Sujánszky Antal több mint félszázadon keresztül művelte a kath. lyrát, mindenesetre a legkiválóbb-

bak között; alkotásaiban a lélektani hűség az érzelmek emelkedettségének megfelelő ékes nyelvezet mellett nem küzd sem az eszmével sem az alakkal a szavakban és kifejezésekben rejlő erő birtokában van és e mellett a versalak arányait, a méret szabotosságát és a rimek tisztaságát állandóan és következetesen megőrzi s eleinte az általánosságban néha elmerülő költőisége is, később mindegyre inkább kidomborodik.

Nyulassy Antal versei az ötvenes években Esztergomban jelentek meg. Van bennök bizonyos népies íz, különösen az oktatófélekben, de vallásos költeményeivel nem szárnyalta tul kortársai hasonló nemű alkotásait.

Pájer Antalnak élénk érzéke van az epigrammai fordulatokhoz, gazdag és sokszor elragadó képzelő erővel rendelkező, kár, hogy vallásos költeményeiben nélkülözi a fenséges iránt való érzéket. Vallásos költeményei fenségét többször pórias kifejezések közbevegyítésével s a mérték hanyag kezelésével csökkentti. Előbbi költeményein kívül Szent Lantja, Sujánszky kiadásában; Orgona virágai, Mindszenty Gedeonban nagyrészt bibliai és szent történeti reminiscenciák, melyek tanulmányozása azonban jótékony hatással van a vallásos érzelmek nemesítésére.

(Vége következik.)

— **Szenzációs elfogatások.** Ó-Becsén a réti töltés építése alkalmával elkövetett csalás és hamisítás miatt a törvényszék Ó-Becse 3 tekintélyes polgárát Dörner Márton, Nagy Péter és Peschitz Pétert elfogatta és csalás miatt vád alá helyezte. Minap pedig Dörner ellen a vádat beszüntette és csak a két utóbbi ellen tartotta fenn. Hogy a mindenkit meglepő törvényszéki végzés minő hatást tett Ó-Becsén, jellemzi azon körülmény, hogy a múlt héten tartott községi közgyűlés a törvényszék végzését egyhangulag megfelelőbbet határozta és a szomorú ügyben a község jogi képviselőjeül első sorban Eötvös Károly, utána Polónyi Géza országgyűlési képviselőket, vagy ezeknek elfoglaltsága esetén egy harmadik országos hírű ügyvédet kér föl, ki a törvényszéki végzést megfelelőbbé és a csunya pörben a községet védelmezni fogja.

— **Tanítók nyugdíja.** A tanítók nyugdíjtörvényének revíziója tárgyában megindult országos mozgalomhoz legutóbb a bacsiszavidéki róm. kath. tanítóegyesület és Dél-Bácska összes róm. kath. és gör. kel. tanítótestületei járultak. Kérvényt intéztek a képviselőházhoz, melyben kéri, hogy vétség a nyugdíjazás alapjául a tanítók szolgálati idejéül is 30 év, szüntetések meg azon ellenmondás, hogy a tanítók nagy része 46—47 évig kénytelen szolgálni, hogy 40 beszámítható éve legyen és adassék meg a tanítói nyugdíjalapnak az eddig nyújtott évi 150 ezer frt állami szubvenzió továbbra is.

— **Ebtartók figyelmébe.** A magyar kir. kuria nagy ellensége a kutyáknak. Veszedelmes határozatot hozott a minap. Az elvi jelentőségű határozat alapján ezentul minden gazda felelős az ebért, nemcsak vagyonilag, de büntetőjogilag is. Ha ezentul valakinek a kutyája kárt tesz másban, a kár minőségéhez képest nemcsak fizet a gazda, de úgy lehet, be is csukják. A magyar királyi kuria ítéletéhez képest „az állatot vagy kutyát tartó egyén a vagyona biztosítására tartott ebének természetét biztonság tekintetében is kitudni köteles lévén, gondoskodni tartozik arról is, hogy állata esetleg valakinek ártalmára ne lehessen s így, ha kutyáját sem kötve nem tartja, sem pedig szájkosárral el nem látja, beszámítás alá eső gondatlanságot követ el, mely gondatlanság következményeiért büntetőjogilag felelős.”

— **Követésre méltó.** Versecz város iskolaszéke legutóbbi gyűlésén körülbelül 2000 frtot szavazott meg az iskolai és népkönyvtár számára beszerzendő könyvekre.

— **Vettük a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelőségének jelentését Magyarország selyemiparáról 1888. évben.** Lapunk szűk tere nem engedi, hogy a szépen kifejtett és indokolt jelentést teljesen adjuk, de miután a számok leghívebben szólnak, közöljük itt a selyemipar fejlődésének statisztikáját 1880—1883-ig.

Évszám	Köz-ségek és pusz-ták		Termelő-csa-ládok	Termeltet-tett az egész or-szágra összesen gubó	Kifizetett beval-tal ár az egész országban összesen	Esik átlag családra kereset	
	száma	száma				frt	frt kr.
1879	—	—	—	2507	2809	—	—
1880	71	1059	—	10131	11062	10	44
1881	423	2976	—	41537	41816	14	05
1882	433	3674	—	24445	26197	7	13
1883	463	6261	—	72142	78185	12	48
1884	557	9892	—	122133	130370	13	18
1885	751	13859	—	176337	189503	13	67
1886	881	17782	—	257649	271877	15	28
1887	1048	23145	—	451511	474650	16	85
1888	1389	40423	—	703488	724260	17	91
Összesen	6016	124071	—	1859377	1947923	15	70

— **Villámütötte templom.** Topolyán múlt hó 30-án délután 1 és fél órakor a villám beesapott az izr. templomba, anélkül azonban, hogy gyújtott volna, de amugy is meglehetősen nagy kárt okozott, mert csillárokat, díszítéseket és gerendákat összezúzott. Alig fél órával a katasztrófa előtt a hívők még a templomban voltak és tartottak istentiszteletet. Így tehát hál' Istennek emberélet nem esett áldozatul.

— **A személyportóról,** mely a magyar államasutak összes vonalain folyó évi augusztus 1-én életbe fog lépni, következő intézkedések várhatók.

A vonatirányok tizenhárom zónára fognak felosztani s így tizenháromféle díjtétel lesz alkalmazásban. A legalacsonyabb díjtételt 10 krajczarra tervezik; de a legmagasabb sem fogja túlhaladni az I. osztályban a nyolcz forintot. A helyi forgalom és e nagy távolságok díjtetelei jóval, sőt az utóbbiak négy ötszörte alacsonyabbak lesznek az eddigiekénél; a középtávolságokra nézve azonban (150 kilométertől 250 kilométerig) nagyon jelentéktelen lesz a változás az érvényben levő menetértéi jegyek árához képest. A szabályjegyek nem fognak megszűnni: az államtisztviselők és családjaik részére fennálló kedvezmények érvényüket veszítik; beszüntetik továbbá a menetértéi jegyeket s utóbb a bérletjegyeket is. A rendes menetjegyek alakja szintén megváltozik.

— **A postahivatalok mint tudakozó-intézetek.** A posta- és táviró hivatalokat némely pénz- és hitelintézet, legutóbb pedig a budapesti kereskedők és iparosok hitelszövetkezete tudakozó intézeteknek nézi és tudakozódásokkal alkalmatlankodik náluk a felől, hogy a kerületükben lakó egyes kereskedők és másállású társadalmi egyéneknek milyen a hitelképességük. Erről a közmunka- és közlekedésügyi miniszter tudomást szerezvén, figyelmeztette az összes posta- és táviróhivatalokat, hogy az ilyen megkeresésekre nemcsak, hogy nem kötelesek válaszolni, de sőt efféle feladatukhoz egyáltalában nem tartozó és esetleg kellemetlenségekre vezető fölvilágosítások adásától óvakodniuk kell. Különben is a posta- és táviróhivatalok egyesek hitelképességét nem képesek megbírálni és ilyen irányú fölvilágosításaik, épen mert állami hivataloktól származnak, téves következtetésekre és visszaélésekre vezethetnek.

— **Az ezres bankó.** A már-már feledésbe menő szabadkai negyedmilliósi lopási ügyben új fordulat állott be. Ugy történt a dolog, hogy Halason Horváth R. Mihály gazda a napokban egy ezres bankót váltott fel, ami bizony ebben a pénzellen világban sokaknak feltűnt; nem esoda tehát ha Horváth uramat az ezres bankó bajba keverte és menten ráfogták a pár héttel előtte történt betörésben való bűnrészségét. Horváth uramnak fel-támadt a jobb lelke és töredezten bevallott mindent. Bevallotta, hogy a lopott holmit ő szállította egy bacsikai városba, de az ezres bankó még nem is ebből való, hanem . . . a Geiger pénzből; Maczankó Gyurkától kapta, akit régóta köröznek s aki

azóta már két ízben tartózkodott nála Halason. Az ezres bankók így usznak el a tolvajok és Thémis asszony idegen kezén, míg csak telik a negyedmillióból.

— **A felvételi vizsgálatok a szabadkai m. kir. állami tanítóképző intézetben,** a jövő 1889/90. tanévre, f. évi szeptember 2-án s következő nap-jain reggeli 8 órától fognak megtartatni. Az első osztályba felvétetik számszerint 15—20 oly növendék, kik a 14 évet betöltötték s a polgári iskola IV. osztályát vagy evvel párhuzamban álló más tanintézet osztályait jó sikerrel bevégezték. A felvételre szükséges tantárgyak magyar nyelv, számtan, földrajz és történelem. Felvételi vizsgára csak azon folyamodók jelenhetnek meg, kik erre f. évi augusztus hó második felében írásbeli meghívást fognak kapni, mely meghívó azonban felvételüket még nem biztosítja. — A felvett növendékek a szükséges felszerelési tárgyakra nézve az intézeti igazgatóság által nyernek felvilágosítást. Folyamodók szabályszerűen bélyeggel ellátott kérvényeiket iskolai-, születési és testi egészségükről szóló bizonyítvánnyal és kötelező nyilatkozattal, hogy a tanítói pályán akarnak maradni — felszerelve, a saját megyebeli kir. tanfelügyelőség útján legkésőbb f. évi július 15-ig Bács Bodrogh megye kir. tanfelügyelőségéhez, vagy a tanítóképző intézet igazgató tanácsához kötelesek benyújtani. — Megjegyeztetik, hogy a folyamodványban a válasz megküldhetése céljából az illető rendes lakhelye pontosan kiemendő. A kitűzött határidőn túl beérkező kérvények tekintetbe nem vétetnek.

— **Rövid hírek.** Ujvidéki főispánunk Dr. Platt Viktor lön kinevezve. — A bajai állatkiállítás múlt hó 30-án nyit meg ünnepélyesen. — Ó-Becse nemrég megalakult ev. ref. egyház-községe a napokban tartott első közgyűlésén azon határozatot hozta, hogy minden alkalommal magyar-nyelvű istentisztelet tartassék.

— **A Schvarcz-féle könyvkötészetbe** egy jó magaviseletű fiú **t a n o n c z u l** felvétetik.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: **Schvarcz Sándor.**

„Zacherli”
a legkitünőbb szer mindenféle rovarok ellen meglepő hatással bír és a létező férgeket oly gyorsan és biztosan irtja ki, hogy nyomuk sem marad.

Teljesen kiirtja a poloskákat és balhákat.

Alaposan kitisztítja a konyhákat a csótányok- (sváb-bogarak) és peteiktől.

Azonnal megöli a molyokat.

Megszabadít rögtön a legyek alkalmatlankodásaitól.

Házi állatainkat és növényeinket megövi a férgektől és az abból eredő betegségektől.

Tisztítja a fejtetveket stb.

Figyelmeztetés: Amit nyitottan, papírba csomagolva árulnak, az nem Zacherl-féle különlegesség.

Csakis eredeti füvegekben kapható a valódi **Zacherl J.-nél Bécsben** Goldschmiedgasse 2.

Zentán kapható: Mutsy Menyhért és Czifrusz Ferencz gyógytárában, Singer M. fiai, Zettin József és Nikolits Milos fűszerkereskedésében; továbbá Adán: Mircsow Antal és Popovits M. L.-nél.

„THE GRESHAM“

életbiztosító-társaság Londonban.

Ausztriai fiók: Bécs, Gisellastrasse. 1. sz. a társaság saját házában

Magyarországi fiók: Budapest, Ferenc József-tér 5. és 6. sz. a társaság saját házában.

A társaság vagyona 1888. június 30-án frk 102,846,222.47

Évi bevétel biztosítások kamatból 1888. június 30-án frk 19,161,298.73

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések és visszavásárlók stb. után a társaság fenállása óta (1848.) frk 205,158,040—

A legutóbbi tizenkét hónapi üzleti idő alatt a társaságnál frk 50,971,150—

értékig nyújtottak be ajánlatok mi által a társulat fenállása óta benyújtott ajánlatok összértéke frk 1561,757,690.—

értékre megy. — Tervezetek és minden közelebbi felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok által adatnak.

BIZTOS FIZETÉST

és jutalékot fizetek törvényesen engedélyezett sorsjegyek részletfizetés utáni eladásáért. Tudakozódások

FUCHS H. váltóházához

(Budapest, Dorottya-utca 9. sz.) intézendők.

1888

Legjobb asztali- és üdítőital.

Ezánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS.

mely nemesak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő felsége József főherg. és ő felsége Milán szerb király

— asztalán rendszeres italul szolgál. —

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is ép úgy mint hazánkban általában a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult. — Mindazon tisztelt fogyasztóknak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógy-cézelokra, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják, kérjük azt rövidítve

ÁGNES.

forrás néven kiszolgáltató. — A nagyérdő mű közönségnek ásványvizünket szíves jóindulattal ajánlv. maradtunk teljes tisztelettel az **ÁGNES-forrás** kutkezelőisége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárában, fűszerkereskedésében és vendégléjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKÜTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

ZENTAN KAPHATÓ: Zettin József, Nikolits M. és Singer M. fiai uraknál.

A Kiváló szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

AZ ÉVI ELISZÁLLÍTÁS 2.000,000 PALACSK.

 Konkolyozó (Trieur).	 Csöves tengeri daráló.	 Kétvasú eke.	 Körfűrész.	 Szecskavágó.
 Szecskavágó.	 Cséplőgép.	GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROS MARSHALL SONS & CO. LTD VEZÉRÜGYNÖKE		 Tisztító rosta.
 Lóhere toklászó	V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. (EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).		 Gőzmozzony.	 Gepolaj.
 Malomkő.	Ajánl legkiválóbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rostaikat, ugyisint legújabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű fajú kétvasú ekék-, csöves tengeri darálókat, kukorica morzsológépeket, továbbá lóhere-toklászó készüléket, bármily gyártmányú cséplőgéphez, valamint őrlőmalomok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztító (Eureka), tarárok, malom trieurok, hengerek, lisztosztályozó hengerek, felhordók, dara tisztító-gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemezek és általában mindennemű gazdasági gépek és eszközöket legolcsóbb áron és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.		 Repavágó.	 Őrlőmalom.
 Fecskendező.	 Lisztosztályozó henger.	— Árjegyzékek bérmentve küldetnek. —		 SZERSZÁMGÉPEK, szerszámok és eszközök gépezetei, kovácsok és lakatosok számára.
 Fűkaszalógép.	 Aratógép.	 Lyukasztott rostalemez.		 Szénagyűjtő.
				 Sorvetőgép.